

SJEDNICA ARHITEKTONSKOG FAKULTETA, DODJELA DIPLOMA, 23.09.2021. 10H PLAVA SALA REKTORATA UCG

Prof.dr Svetlana Perovic, dekanica

POŠTOVANA PREDSEDNICE, PROŠTOVANI PROREKTORI, UVAŽENE KOLEGE,

Vjerovatno neću zvučati sasvim onako kako se očekuje iz dekanske pozicije, nabrajati vrijedne rezultate djelovanja škole ili žaliti za onim što se nije desilo, a moglo je biti.

Ove godine obilježavamo 19.godinu postojanja studijskog programa. (Presjek ključnih aktivnosti zabilježen je već, na internet stranicama, u medijima, publikacijama...upravo je aktuelna publikacija izašla iz štampe, Arhitektonski fakultet UCG 2016-2020. i svako će imati priliku da se upozna sa rezultatima koje smo ostvarili iz recentne prošlosti, na jednom mjestu, a već je javnost djelimično imala priliku i da se upozna kroz druge forme informisanja). Dakle, sve je dostupno i poznato, sve je otvoreno. Sledeće godine obilježavamo dvije decenije postojanja i napravimo jedan dublji presjek.

Ovogodišnji Dan Arhitektonskog fakulteta, koji datumski pripada 14. septembru, integrisali smo u aktivnosti koje je Arhitektonski fakultet, uz podršku Univerziteta i partnera, organizovao u okolnostima obilježavanja 30 godina od usvajanja Deklaracije o ekološkoj državi Crnoj Gori.

Pripadam onom, čini mi se, manje brojnom dijelu populacije, koji više gledaju ka budućnosti nego što preispituju prošlost. Pitanje koje promišljam kontinuirano je "kako dalje?", a riječi francuskog arhitekta Klod Nikola Ledua, od prije dva vijeka, uz ovo osnovno pitanje, odjekuju konstantno, "...treba li ici novim stazama koje nas vode na stranputicu u času kada buktinja stoljeca osvjetljava put kojim treba ici?" Koji je to put? Kuda izabrani put vodi? Da li je, uopšte, moguće izabrati ispravni pravac, ili konstantno tragamo, lutamo, vjerujući da će nas povremene staze izbora dovesti do cilja. Ako, uopšte i vjerujemo u konačni cilj. Nijesam pesimista, ali je vrijeme da se zapitamo ozbiljno, kako da gradimo ljepši, svjetliji, svijet, kako da oblikujemo naše javne prostore humanije, našu arhitekturu ubjedljivije, zdravije i sigurnije. Šta ostaje u nasljeđe za buduće generacije? Ako je i to uopšte nekome bitno.

Djelatnost urbanih planera, dizajnera i arhitekata, suštinski se vezuje za aktivnosti koje potencijalno proizvode najveći negativni uticaj na životnu sredinu. Dakle, nasuprot prirodnom ekosistemu, istrajno i uporno čovjek razvija vještački ekosistem sa dominantno arhitektonskim strukturama koje proizvode negativan efekat na zdravlje ljudi. To je činjenica. Živimo u nezdravim objektima, nezdravoj sredini. Pođimo od osnovnih materijala od kojih je najveći broj objekata sagrađen, sve više je onih vještačkih u upotrebi i sve više onih koji sadrže štetne materije i koji se nalaze na MAK listi opasnih, propisanoj od Svjetske zdravstvene organizacije. Dakle, naši artifičijelni odnosno antropogeni odnosno urbani ekosistemi su ključna opasnost za opstanak civilizacije.

Slavimo 30 godina od usvajanja Deklaracije o ekološkoj državi Crnoj Gori. Da li smo se zapitali obilježavajući ovaj događaj svake godine, koliko smo samo metara kvadratnih izgradili iz godine u godinu ili posjekli neobnovljivih stabala ili je dovoljno odslušati himnu na prigodnoj manifestaciji, konstatovati "uspjeh" i nastaviti istom mjerom? Kada se zaista budemo istinski zapitali, može biti kasno. Kako više da ubijedimo nekog da je ono što stvaramo humano, djelotvorno, vrijedno. Upravo, uloga Arhitektonskog fakulteta i Univerziteta u oblikovanju i promociji promjene svijesti je od evolutivne važnosti. Mi vjerujemo u moć

obrazovanja koje će profesionalno oblikovati nove generacije i dati im snagu da djeluju produktivno i vjeruju u svjetliju budućnost.

Suočavamo se sa globalnim izazovima nezamislivo snažnog dejstva, uključujući i aktuelni Covid-19, koji nas i dalje prati i koliko god pokušavali da ga zanemarimo, tu je, nažalost, među nama.

U nastavku ću se osvrnuti na aktuelne aktivnosti Fakulteta na relaciji virtuelno-realno.

Svi smo saglasni da fizička interakcija nema ravnopravnu alternativu. Ne bih da zvučim pretenciozno, ali se želim osvrnuti i na pozitivne strane elektronske komunikacije i djelovanja, odnosno neplanirano naglašenih onlajn edukacionih refleksa, koji pretenduju, globalno gledajući, da proizvedu revolucionarno dejstvo. Iako ne pripadamo razvijenim sredinama, nekako se čini da smo se jednako našli u istom problemu, u tom radikalnom trenutku, kada je pandemija ozvaničena, iako su neke zemlje svijeta, bar se činilo, odavno adaptirane na primjenu visoke tehnologije. Mislim da je Arhitektonski fakultet odgovorio uspješno, i UCG, uopšte. Ono što je jednako važno pitanje jeste, da li strpljivo čekamo da pandemija prođe da bi se vratili tamo gdje smo zaustavljeni i nastavili na isti način. Ili, treba bar da pokušamo da iskoristimo, ipak, to "ozvaničeno negativno iskustvo" u produktivne svrhe. Opšte posmatrano, digitalne tehnologije i digitalne mogućnosti su neshvatljivo malo bile u upotrebi u procesu obrazovanja studenata ozvaničenog digitalnog doba. Pritom, ne mislim samo na model izvođenja nastave, o čemu sam već i ranije govorila.

Možda će se nekome učiniti ne tako važnim, ali želim ukazati na jednu okolnost u procesu realizacije nastave u svjetlu virusa Covid-19. I ne sluteći da će pandemija trajati ovako dugo, odmah nakon prelaska na virtuelnu učionicu, u martu 2020. pozvali smo gostujuće predavace, ugledne profesore i arhitekate, više od 20, što je ravno ukupnom broju kadra (profesora i saradnika) na Arhitektonskom fakultetu i to se pokazalo jako korisnim za studente. Bez ikakve nadokande za njihov uloženi napor. Kada bismo odlučili da fizički ugostimo te iste predavace, u toj mjeri, vjerovatno bi bilo fatalno za budžet Fakulteta. Istovremeno, želim ukazati i na to da je produkt aktuelnog paviljona rezultat onlajn semestralne aktivnosti, a sa ovom realizacijom u fizičkom prostoru negdje smo nadomjestili potencijalno ograničenje virtuelne interakcije i po mom uvjerenju ostvarili traženi rezultat. Moramo istaći i da je ušteda vremena značajna, a vrijeme je resurs. Izjasniću se ovdje da sugerišem kombinovanu opciju u nastavi, naročito gostujućih predavača.

Ipak, u aktuelnoj dominaciji virusa Covid-19, koji u prvi plan pozicionira onlajn komunikaciju, odlučili smo da u ovim nedjeljama organizujemo niz aktivnosti koje su, u najvećoj mjeri, osnažene neposrednim, fizičkim, aktivnostima, uključujući i ovaj današnji susret, gdje ćemo, između ostalog, na naše zadovoljstvo, uručiti diplome 35 svršenih studenata našeg fakulteta.

U svjetlu aktuelnih, septembarskih aktivnosti Fakulteta, planiranih pod sloganom "EKO je SISTEM", prošlog vikenda, organizovan je dvadesetčetvoročasovni hakaton, gdje je učestvovalo 12 studenata i 2 mentora u saradnji sa IPC Tehnopolis iz Nikšića. Studenti su se bavili dizajnom suvenira, kroz upotrebu savremenih tehnologija, a rezultati rada će biti vidljivi nakon realizovane 3D štampe produkata predmetnih rešenja. U završnoj fazi je i priprema izložbe 50 studentskih radova iz urbanog dizajna, arhitekture, energetske efikasnosti, enterijera, sa fokusom na EKO predznak, koju ćemo prikazati početkom sledeće sedmice. Ipak, vjerujem da će najveći odjek imati, kada je u pitanju, studentski angažman, realizacija paviljona za interakciju, u kampusu UCG, koji će, danas otvoriti rektor Univerziteta, u 11h. Ne samo zbog toga što je to prva realizacija studenata proistekla iz direktnog nastavnog procesa, pogotovu ne smatramo da je taj objekat najvrednije nešto što se desilo u prostoru, već zato što pripada svima, što poziva na interakciju i ne samo stalne korisnike, već i goste da osjete pripadnost istom. Naslutili smo tu energiju, u samom procesu izvođenja. Najavljujem i

današnji seminar sa međunarodnim učešćem iz oblasti Energetske efikasnosti zgrada, koji će biti realizovan u ovoj sali, od 12h iz uz onlajn konekciju predavača iz inostranstva.

Konačno, želim ukazati da od stupanja na dužnost dekanke Fakulteta, od decembra mjeseca, otvorili smo brojna pitanja i pravce daljeg djelovanja, partnerskih angažmana, međunarodnih projekata i pratećih aktivnosti i vjerujem da će ti napori imati puni efekat u skorije vrijeme. U situaciji smo da u sledećoj godini skoro polovinu nastavnčkog kadra ispraćamo u penziju, ali istovremeno Fakultet dobija nove doktore nauka, koji će spremno dočekati preuzimanje uloge predavača.

Važno je istaći da objavljivanje naučnih radova u vodećim međunarodnim časopisima je na uzlaznoj putanji, što me posebno raduje. Virtuelna aktuelnost je dodatno postakla angažovanje u ovom segmentu djelovanja.

Naravno, izazovi su tu, svakako, s obzirom na činjenici da kroz 15 godina prethodni napori dekana su ostali bez uspjeha, kada je u pitanju nastavak izgradnje objekta Arhitektonskog fakulteta, pa meni ne ostaje ništa drugo nego kao ženi da vjerujem da će se naći neki džentlmen koji odlučuje u državnim organima i budžetskim tokovima, da konačno proširimo naše prostorne kapacitete, koji su nam više nego neophodni. Aplicirali smo i za RCF fond kod Njemačkog ministarstva za ekonomsku saradnju, uskoro očekujemo konačni rezultat.

Slijedi reakreditacija studijskog programa, kojoj ćemo sa posebnom pažnjom pristupiti i očekujem puno uključivanje cjelokupnog nastavnog kadra, kako bismo došli do što optimalnijeg modela kurikuluma.

Želim da zahvalim predstavnicima studenata na sjajnoj saradnji, užem timu, prodekanima, kao i cjelokupnom osoblju Arhitektonskog fakulteta, koji mi pružaju podršku, i kada opadne entuzijazam, ali su tu da se uzdignemo i nastavimo dalje. Aktivni smo, ali vjerujem da možemo i više i bolje u građenju naše intelektualne kuće i doprinosu ukupnom društveno kulturnom razvoju Crne Gore.

Posebnu zahvalnost dugujem rektoru, prof.dr Vladimiru Božoviću i njegovom timu, za podršku našim aktuelnim aktivnostima, ali i na brojnim gestovima koje je učinio još od izbora za v.f.rektora UCG, pa do danas.

Hvala Vam na svemu!